

ARNHEMISCHE COURANT.

DINGSDAG 15 JUNI.

De prijs d'zer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Zaterdag en Zondag, is 75 in de drie maanden.

De prijs der Advertentiën is, van elke regel, vijf cents, behalve 35 cents zegelregt, voor elke plaatsing.

Buitenlandsche berigten.

ITALIE.

Rome, 14 juni. Het bericht hier van een conferentie, die dezer dagen tuschen den paus en den generaal der jesuïten heeft plaats gehad, wat het onderwerp dezer bijeenkomst is geweest, weet men niet, doch dat hetzelfde niterst belangrijk moet geweest zijn, blijkt daaruit, dat Z. H. dien dag zijne gewone audiëntie niet heeft verleend.

DUITSCHLAND.

Te Bremen is, dezer dagen, aan een nieuw gebouwd schip, bestemd voor de vaart naar Zuid-Australië, de naam *von Beckwith* gegeven, zullende hetzelfde alzo den naam des Grefeldschen afgevaardigden ten Prussischen landdag tot naar onze antipoden overbrengen.

Op den 7den juni had er op den Berlijn-Hamburger spoorweg een ongeluk plaats. Er geraakten, namelijk, drie wagens van den van Hamburg komende goederen-trein uit het spoor, ten gevolge waarvan eenige personen gekwetst en velen der getransporteerde dieren, waaronder eenige kostbare paarden, repletterd werden.

Uit *Lüdwigshafen* schrijft men aan de *Speyer Zig.*, dat, in den avond van den 2den juni, de Nederlandsche stoomboot, n°. 22 *Prins Emil*, welke wegens hare grootte en praacht, de koning des Rijns zou kunnen heeten, in de haven aldaar hannonstevende, met het doel, om de regtstreeksche vaarten tuschen Rotterdam en Lüdwigshafen te openen en den Pfalts met Amsterdam, Londen, Antwerpen en Hayne, verwaarts de hoofdstad der Nederlandsche maatschappij eveneens verzen, in onmiddellijke verbinding te stellen.

ENGLAND.

Londen, 10 juni. De officieele documenten over de Britsche aanspraken inde zaken van Portugal zijn nu stadslijks openbaar gemaakt: zij beslaan een boekdeel van 306 tot 400 bladzijden in folio.

FRANKRIJK.

Parijs, 10 juni. Men verzekert, dat de minister-raad eenpariglijk besloten heeft, om de demissie van den ministers *Bugeaud* niet aan te nemen. Men voegt er bij, dat de raad dit besluit heeft genomen ten gevolge van een, door eenen hoogen magt in dien zin uitgebragt advies.

De commissie van het Hof der Keizer voor de inlichting der Kameren, onder voorzitterschap van den kanselier, vergaderd geweest. De heer *Feste* is op nieuw gehoord.

BELGIE.

Brussel, 11 juni. Men verzekert, dat de afzending van het ministerie vast bepaald is, maar het een het bestuur niet dadelijk verlaten; het zou hetzelfde waarnemen, tot dat de koning een nieuw kabinet aangesteld had, hetgeen echter, zoo voegt men er bij, wellicht wat later gebeuren zal; intusschen vroeg genoeg, dat dit nieuwe ministerie den tijd zal hebben, om de, aan de Kameren in de aanstaande zitting voor te dragen zaken te bestuderen en in gereedheid te brengen.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 11 juni. Op maandag den 28sten dezer, zullen aan het gouvernements-gebouw der provincie Zuid-Holland, bij inaschrijving, worden verkocht: 275 exemplaren van de, op steen gegraveerde kaart der

provincie Zuid-Holland, elk bevattende negen bladen; mitsgaders het uitsluitend regt, om, gedurende den tijd van 25 jaren, met de daarvan voorhanden zijnde gegraveerde stenen weder afdrukken te doen vervaardigen. Aan de bureaux der provinciale gouvernementsen van Zuid- en Noord-Holland zijn nadere informatiën te bekomen.

's Gravenhage, 12 juni. De bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediende ontwerpen van wet tot regeling der uitoefening van het stem- en kiesregt, enz., zijn vergezeld van een uitgebreide memorie van toelichting, in welke, omtrent de beginselen en algemeene strekking van die voordragt het volgende voorkomt:

»Daar de, ter uitvoering van artikel 6 der grondwet in den jaer 1845 aan de Staten-Generaal door de regering aangeboden wets-ontwerpen, door tusschenbeiden gekomen omstandigheden, buiten afdoening gebleven zijn, wordt, ter voldoening aan dat artikel der grondwet, bij deze een nieuw wets-ontwerp aangeboden.

Dat ontwerp omvat alles, wat ter voldoening van artikel 6 der grondwet moet worden geregeld, namelijk, al wat betreft de oefening van het stem- en kiesregt in de steden en ten platten lande, en al wat betreft de bevoegdheid om deel te nemen aan de provinciale en plaatselijke besturen.

Bij de vervaardiging van hetzelfde is men uitgegaan van de navolgende beginselen:

1o. Dat de uitdrukking *het stemregt*, voorkomende in artikel 6 der grondwet, in eenen ruimen zin moet opgenomen worden, als in zich bevattende zoowel de oefening van het stemregt, als de oefening van het kiesregt;

2o. dat artikel 130 der grondwet door artikel 6 niet beheerscht wordt, nademaal laatstgemeld artikel niet beschouwd moet worden als zijnde een later wettelijke bepaling, door welke aan de vroegere bepaling van artikel 130 zou worden gederogerd, maar beide artikelen moeten geacht worden als onderdeelen van een en dezelfde wet, gelijktijdig te kunnen werken;

3o. dat artikel 131 der grondwet ook uit aanmerking van de in 1840 voorgedragene, maar destijds niet tot stand gekomen wijziging van hetzelfde, niet toelaat, dat bij de wet bepaald werde, dat de leden der stedelijke raden aan periodieke afzending zullen onderworpen zijn;

4o. dat artikel 132 der grondwet geen vrijheid geeft om te bepalen, dat de stedelijke kiesers-collegiën telken jaer geheel vernieuwd worden;

5o. dat, in het algemeen de uitoefening van het stem- en kiesregt aan een grooter getal ingezetenen dan thans plaats heeft, bij het blijven bestaan van het stelsel van trapgewijze verkiezingen, kan en moet worden toegestaan;

6o. dat alle ter uitvoering van artikel 6 der grondwet vast te stellen bepalingen in één wets-ontwerp behooren te worden vervat, *eensdeels*, omdat het doelmatig is, om, hetgeen uit een en hetzelfde grondwets-artikel voortvloeit, zoo mogelijk bij één en hetzelfde wets-ontwerp geheel te behandelen, en *anderdeels*, omdat bij het aanbieden (ter voldoening aan dat grondwets-artikel) van verschillende wets-ontwerpen, de mogelijkste aanneming van slechts enkele van deselve, en de verwerping van andere, tot geen en uitlag zoude leiden, en alzo het doel niet zoude doen bereiken.

Aan de toelichting, voor zooveel noodig, van deze

en gene bepaling van dit wets-ontwerp, acht men nuttig te doen voorafgaan een beknopt algemeen overzicht van den inhoud van hetzelfde, voor zooveel de hoofd-onderwerpen betreft, welke daarbij worden behandeld.

Provinciale staten. Volgens artikel 127 der grondwet, worden de staten der provinciën samengesteld uit leden, gekozen door de adelen of ridderschappen, de steden en den landelijken stand.

Naar aanleiding van artikel 129 en 130 der grondwet, is al wat de benoeming der staatsleden der ridderschap en den stedelijken stand betreft, als geregeld wordende bij de, in die artikelen vermelde, reglementen, door het wets-ontwerp onaangeroerd gelaten.

Tot benoeming van de leden der staten door den landelijken stand, wordt iedere provincie verdeeld in zoo vele kiesdistricten, als door de staten, onder goedkeuring des konings, wordt vastgesteld; bij welke verdeling zoo veel mogelijk het beginsel wordt gevolgd, dat er even veel districten worden daargesteld als er leden voor den landelijken stand in de staten zitting zullen hebben.

Stemgerechtigden benoemen, bij schriftelijk in te vullen, te onderteekenen, te sluiten en aan de huizen in den regel opgehaald wordende briefjes, kiezers uit kiesbevoegden. Deze briefjes werden den 5den mei rondgezonden, en den 11den dier maand opgehaald. Vier en twintig zoodanige kiezers maken in ieder district het kiezers-collegie uit en worden tegen den 1sten of 2den juni in de hoofdplaats van het district bijeengeroepen, om, te samen vergaderd, bij meerderheid van stemmen het lid van de provinciale staten te benoemen.

Zoodanig kiezers-collegie blijft in wezen tot aan deszelfs vervanging bij gelegenheid der volgende gewone afzending, en voorziet intusschen ook in de tusschentijds voorkomende buitengewone vacatures.

De zate census om stem- en kiesbevoegd te zijn in 's rijks beschrevene middelen (de patenten er ander gerekend) te voldoen, en voor welke men moet zijn aangeslagen volgens de kohieren, die het laatst vóór den 1sten januari executoir zijn verklaard, wordt afzonderlijk voor iedere provincie bij de wet geregeld.

De leden van de staten treden af om de zes jaren, op den 1sten dingsdag van de maand juli, zoo na mogelijk bij gedeelte.

De gereichte om lid der staten te kunnen zijn, worden bij het wets-ontwerp omschreven.

Tot lid van gedeputeerde staten is benoembaar elk lid van de staten; zonder onderscheid van den stand, door welchen hij is gekozen.

De leden van gedeputeerde staten treden ingelijks om de zes jaren af, zooveel mogelijk bij gedeelte.

Stedelijke besturen. Ter benoeming van de leden van de stedelijke raden wordt de mederkerking vereischt:

a. Van stemgerechtigden, die, bij schriftelijk in te vullen, te onderteekenen, te sluiten en aan de huizen opgehaald wordende briefjes, kiezers te benoemen, deze briefjes worden den 3den maandag in augustus rondgezonden, en acht dagen daarna weder opgehaald;

b. Van kiezers, die, onder de kiezersbevoegden de meeste stemmen op zich vereenigd hebbende, in dubbel getal van het getal leden van den stedelijken raad, worden bijeengeroepen op eenen der zaterdagsdagen van de maand oktober, om, te samen verga-

derd, bij meerderheid van stemmen te voorzien in de opengevallen raadsplaatsen.

Zoodanig kies-collegie wordt jaarlijks bij een zesde gedeelte vernieuwd.

De vaste census om stem- en kiesbevoegd te zijn in 's rijks beschrevene middelen (het patent, even als bij de stemgerechtigden ten platte lande, medegerekend) te voldoen, en voor welken men moet zijn aangeslagen in de kohieren, die het laatst voor den eersten februari executoir zijn verklaard, is voor iedere stad afzonderlijk bij de wet geregeld.

In den regel wordt de burgemeester door den koning benoemd uit de raadsleden.

Daartoe noodzakelijkheid bestaande, geschiedt die benoeming, buiten de raadsleden, uit de ingezetenen der stad.

Bij volstrekt gebrek aan geschikte of daartoe geneegen personen onder de ingezetenen der stad, kan de benoeming geschieden uit de ingezetenen der provincie, die de bij de wet omschreven vereischten in zich vereenigen.

Wanneer de benoeming van den burgemeester geschiedt buiten de raadsleden, brengt de benoeming van dien burgemeester (zoo lang hij niet tot raadslid zal zijn gekozen) geene vermindering in het getal raadsleden te weeg.

De wethouders worden door den koning uit de leden van den raad benoemd.

De benoeming van burgemeester en wethouders geschiedt voor den tijd van zes jaren.

Zij treden alle twee jaren bij een derde gedeelte af.

Plaatselijke besturen ten platte-lande. De benoeming van leden van den gemeenteraad geschiedt door gedeputeerde staten, na den gemeenteraad te hebben gehoord over de in aanmerking komende personen.

Assessoren worden van wege den koning benoemd door den commissaris des konings, uit de leden van den gemeenteraad.

De burgemeester wordt door den koning benoemd.

De benoeming van de burgemeesters, assessoren en raadsleden geschiedt voor den tijd van zes jaren.

Elk jaar, op den 2den januari heeft de afreding plaats van een aantal zoo na mogelijk gelijk aan het $\frac{1}{3}$ gedeelte.

Bij wangedrag of nalatigheid, kunnen burgemeesters, assessoren en leden van den raad in hunne functiën geschorst en des noods daarnit ontslagen worden. De schorsing kan door den commissaris des konings of door de gedeputeerde staten geschieden.

Het ontslag geschiedt alleen door den koning, na gedeputeerde staten te hebben gehoord.

De vereischten tot het lidmaatschap der plaatselijke besturen worden bij het wets-ontwerp omschreven.

— *Al weder het laantje van van der Gaag!* Wij hooren een vreemd nieuws. Het proces over het laantje van van der Gaag, dat geëindigd is, is nog niet geëindigd. De eigenaars hebben hunne aan afgeestaan aan de spoorweg-maatschappij; de maatschappij is in het bezit van de laan; de rails liggen over de laan; twaalf heeren iederen dag vliegen locomotieven, passagiers- en tractwagens over de laan. Dus alles is uit en er is geen proces meer. Niettemin heeft de maatschappij op li. vrijdag voor de rechtbank alhier doen beëdigden drie deskundigen, die zullen waarderden het stuklaan, dat reeds in haar bezit is, dat niemand haar betwist, waarvoor niemand haar geld vraagt, dat haar om niet is afgestaan. Dus alles is niet uit, en het proces daarv. nog voort. En op vrijdag aanstaande zal er eene expertise gehouden worden, maar van wat? en waarom? Dit is een moeilijk op te lossen raadsel. Het schijnt, dat de spoorweg-maatschappij, nu nientand haar meer tegen-sprekt, nu zij heeft alles, wat zij verlangd heeft. Misschien heeft, om alleen een proces voor te zetten, dat niemand zich aantrekt. En wie zal dat betalen? — Nu, dit raakt ons niet.

— *Gisteren heeft de Hooge Raad de belangrijke vraag beslist, of de ambachts-heeren die tot in 1796 het recht hadden van aanstelling der gemeente-ouders, zoodat het recht nog tegenwoordig kunnen uitoefenen. De ambtenaren van het openbaar ministerie bij de arrondissements-regtbank te Brielle, bij het hof van Zuid-Beveland en ook bij den Hoogen Raad hadden om hun gevoelen ontwikkeld, dat onder de thans vigerende wetten aan de uitoefening van dat recht niet meer gedacht kon worden. Dit gevoelen was voorgedragen bij gelegenheid der procedures, welke tusschen*

schon de ambachts-heeren van Grijsoord en het plaatselijk bestuur van Nieuwe-Tonge bij die regterlijke collegiën aanhangig waren geweest, over de aanstelling van een onderwijzer in de laatstgemelde gemeente. De Hooge Raad heeft echter, op de pleidooijen van mr. *Kaber van Riemsdijk* voor het gemeente bestuur, en mr. *Metman* voor de ambachts-heeren van Grijsoord, laatstgemelde bij voortdoring gerechtigd verklaard tot het benoemen van een onderwijzer te Nieuwe-Tonge.

Deze beslissing, welke wij spoedig in haar geheel zullen mededeelen, is in lijnregten strijd met eene circulaire van 27 mei 1845, waarbij de minister van binnenlandsche zaken, op verkregen magtiging des konings, aan de Gedeputeerde Staten der onderscheidene provincies te kennen gaf, dat, vermits de vervulling der gemeentelijke school-onderwijzers-plaatsen eene zaak is, uitsluitend behoorende aan de burgerlijke autoriteit, geen regt van ambachts-heeren, collatoren, stemgerechtigden enz. daaromtrent kunnen worden erkend, en dat derhalve voortaan de autorisatie tot aanstelling van zoodanige onderwijzers, behoorde te worden verstrekt op de plaatselijke besturen.

Zeer opmerkelijk is het, dat, gelijk uit de circulaire blijkt, de raad van state op dien maatregel is gehoord, en dat, volgens de verklaring van den minister, al de betrokken autoriteiten *eenstemmig* van gevoelen waren, dat het door derde personen beweerd regt, om, in hoedanigheid van ambts-heer, collator, stemgerechtigde enz., deel te nemen aan de benoeming van gemeentelijke schoolonderwijzers, niet meer bestond.

's *Gravenhage, 18 juni.* Men verneemt, dat Z. M. dezer dagen heeft goedgevonden te bepalen, dat voortaan de stedelijke besturen het, bij artikel 16 van het reglement op het bestuur der steden vermelde proces-verbaal van den uitslag der stemming tot benoeming van kiezers, openbaar zullen maken, door hetzelfde gedurende eenen bekwamen tijd op de stedelijke secretarijen ter visie te leggen, terwijl het aan die besturen vrij zal staan, door middel van dagbladen, of op zoodanige andere wijze als zij vermeenen mogten te bekwamen, aan dit proces-verbaal daarenboven nog meerdere openbaarheden te geven.

— Morgen oóftend zullen de afdelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal een aanvang maken met het onderzoek van het ontwerp van wet, strekkende tot intrekking van den acjuns op het gemaal, voor zoveel de rogge aangaat.

Leeuwarden, 15 juni. Met groot feestwesen hebben wij heden op de weekmarkt alhier hooren verhalen, dat er zich onder het dorp St. Anna Parochie, in de grietenij het Dicht, op den Noordwesthoek dezer provincie, aan het loof der aardappelenplanten weder gelijke verschijnselen hebben opgedaan, als welke in den vorigen jare de hervatting van de ziekte aanduidden. Wij zouden dit kwalijk bij geruchte hebben kunnen gelooven, doch geloofwaardige personen hebben het medegedeeld en tevens daarbij gevoegd, dat daar mede sporen waren van roest in de rogge. Het gure en regenachtige weder van de laatste week heeft in dat opzigt niet voordelig gewerkt, weshalve men hartelijk naar droogte en warmte verlangt, in de hoop, dat deze den voortgang van de kwaal zullen te keer gaan, en met Gods hulp eene ramp afwenden, die ten derde male met verdubbelde swaarte zou treffen.

Arnhem, 15 juni. Door vriendelijke mededeeling zijn wij in staat gesteld te worden het advies, tot afschaffing der tienden, hetwelk uit den boezem van het dezer dagen alhier vergaderd geweest zijnde landbouwkundig congres aan Z. M. den koning is opgezonden, hieronder te kunnen mededeelen:

Aan Z. M. den koning.

Stral

De ondergeteekenden, ter gelegenheid dat zij als Landbouwkundig Congres te Arnhem samengekomen waren om de belangen van den landbouw te bespreken, levendig getroffen door de onverkomenlijke bezwaren, welke de voortdoring van het tiendrecht der ontwikkeling en uitbreiding van den landbouw in den weg legt, hebben zich verpligt, met gepaste eerbied Uwer Majesteits aandacht op deze hoogstbelangrijke aangelegenheid te moeten inroepen.

In het tijdperk dat wij beleven, waar de aanwending van elk middel, dat aan ledige handen arbeid

en aan eene behoeftige bevolking brood kan verschaffen, door de menschlievendheid, evenzeer als door de voorzichtigheid wordt aanbevolen, is het meer dan immer pligt ook den weg te bereiden, die daarheen kan leiden.

Dat het tiendrecht werkelijk een beletsel is tot de uitbreiding van den landbouw, dat het des te zwaarder drukt; naarmate de landbouwer ijveriger en ondernemender is, dat het moedeloosheid te weeg brengt, waar inspanning van krachten vereischt wordt en in stilstand den eenigen waarborg tegen schade doet vinden, — dit alles is reeds herhaaldelijk zoo onomstootelijk bewezen en door de daadaken bevestigd, dat elk verder betoog overbodig mag heeten.

De ondergeteekenden verlangen, Sire, dat dit beletsel worde weggenomen; zij wenschen vrijheid voor den landbouwer, zoo als die aan alle andere ingezetenen, bij de uitoefening van hun bedrijf, is verzekerd; zij beschouwen die vrijheid als eene, aan den landbouw verschuldigde vergoeding, wegens de onlang ingetrokken bescherming, maar zij verlangen niets dat niet tevens vereenigbaar is met eerbied voor de eigendom of toepassing van het heilige beginsel van billijke schadevergoeding, waar het algemeen belang onteigening mogt vorderen.

Dit tweeledige doel is reeds sedert lang, in bijna alle staten van Europa bereikt, en Nederland vindt in dit opzigt, zelfs in Spanje en Portugal een voorbeeld. Overal zijn hebzucht en eigenbaat geweken voor billijkheid en staatsbelang; nergens is het regt een voorwendsel gebleven tot *onregtvaardigheid*.

Wat elders gebeurd is, kan ook in Nederland geschieden; voorgezicht door de ondervinding van anderen, is de taak des Nederlandschen wetgevers met weinig moeite te volbrengen. Gedurende de laatste jaren de dringende behoeften der landbouwers, zal een wet tot *afschaffing der tienden*, met geestdrift, met tsejuiching door de bevolking worden ontvangen.

De ongeteekenden vertrouwen, Sire, dat dit hun eerbiedig doch ernstig verzoek bij Uwe Majesteit niet onverhoord zal blijven; zij verwachten van Uwe Majesteits wijsheid eene spoedige beraming van middelen om hieraan te voldoen; zij houden zich verzekerd, dat geene medewerking van andere magten aan Uwe Majesteit zal ontbreken, waar zij, in overeenstemming met den wensch der landbouwers, den landbouw van den ondragelijken last der tienden zeer willen ontheffen.

Arnhem 5 juni 1847.

Volgen 72 handteekeningen (1).

Uittreksel uit de memorie van bespreking betreffende de tweejarige staatsbegroting.

1848—1849.

(Zie no. 115.)

Departement van Justitie.

§ 41. Bij het ontwerpen der begrotingen voor 1848 en 1849 heeft zich, ten aanzien der wisselvallige en hoofdzakelijk van tijds-omstandigheden afhankelijke uitgaven, natuurlijk de vraag opgedaan, of de oorzaken, waardoor de uitgaven gedurende de twee laatste voorloopen jaren merklijk het toen daarvoor uitgetrokken cijfer hebben overstroffen, al dan niet dienden beschouwd te worden van dien aard te zijn, dat zij eene verhoging van dat cijfer noodig maakten.

Die vraag achtte men echter voor geene stellige oplossing vatbaar. Niet te bepalen, toch, is het, of het toegenomen getal strafzaken in het vervolg meerder of minder zal zijn dan gedurende de laatste verloopene tijdvakken, noch ook, of de tegenwoordige hooge prijzen der levensmiddelen gedurende de jaren, waarover deze begroting loopt, zullen blijven voortduren. In de hoop dat beide die omstandigheden eenen gunstigen keer mogten nemen, mede men de toekomst niet te moeten vooruitloopen, en de middelen te moeten bepalen tot het cijfer, in de laatste loopende begrotingen voor die uitgaven bestemd, noch niettemin van de mogelijke ontoereikendheid van hetzelfde melding te moeten maken, opdat het alzoo wijgen daaromtrent, hetzij nu, hetzij later, geene aanleiding tot verkeerde gevolgtrekkingen zou geven.

§ 42. Wanneer de deswege in de memorie van toelichting

(1) Dit getal zou vermoedelijk vrij aanzienlijk geweest zijn, hadde de voorzitter, die — zoo als schijnt te blijken — de poging van het congres met geen gunstig oog beschouwd, niet juist het oogenblik, om het adres te doen voorlezen, had uitgekozen, toen het meerendeel der vergadering door de ten toon gestelde paarden en runderen naar buiten was gelokt; zoodat verschillende personen, die stellig zouden hebben medegeleefd, geheel onkundig van den inhoud van het adres zijn gebleven.

ling voorkomende opmerkingen uit dat oogpunt worden beschouwd, mag men zich vleijen, dat niet alleen het denkbeeld vervalt, als of die ramingen reeds voor 's hands voor onvoldoende zijn te houden, maar ook de meening, als of het de bedoeling zou zijn om dat gebrekkige door het middel van af- en overschrijvingen, waaraan in dezelve memoisie gesproken is, te herstellen.

Indien evenwel deze of gene post der begroting bij de uitkomst mogt blijken of bevonden worden, niet volkomen toereikende te zijn tot bestrijding der werkelijk in dezelve begrepen uitgaven, en andere posten daarentegen overschotten beschikbaar laten, dan komt het der regering voor, dat in die gevallen het doen van af- en overschrijvingen niet wel zou kunnen geacht worden met de bepalingen van artikel 24 der instructie van de Algemeene Rekenkamer in strijd te zijn, daar bij het 2de lid van hetzelfde artikel zoodanige af- en overschrijvingen zijn voorzien, en de vormen zelfs zijn voorgeschreven, waarin dezelve zullen geschieden.

§ 44. In de kosten van het departement van justitie zijn al die bezuinigingen betracht, waarvoor zij in redelijkheid en billijkheid vatbaar kunnen gerekend worden. Het spreekt niettemin van zelf, dat, wanneer de mogelijkheid mogt ontstaan daarin nog meerdere besparingen te brengen, men zoodanige maatregelen zal nemen.

§ 45. De wetsvoordrachten in deze paragraaf, zoo het schijnt, bedoeld, betreffen in meer dan één opzigt onderwerpen, die voor velerlei beschouwingen vatbaar zijn, ook met opzigt tot de al of niet-noodzakelijkheid of wenselijkheid van sommige derzelve. Aan de aandacht der regering zal veel van het aangewezen niet ontgaan, doch de uitgebreidheid van het verlangde werk maakt natuurlijk de voldoening daaraan met spoed op eens onmogelijk.

Wat de voltooiing der herziening van de militaire wetgeving betreft, daarmede zal, nadat die van de burgerlijke strafwetgeving en strafvordering daartoe den grondslag gelegd zal hebben, al die voortgang worden gemaakt, welken dit gewichtig werk toelaat.

§ 46. Indien hier en daar de instructiën der strafzaken niet zoo spoedig afloopen, als wel gewenscht zou kunnen worden, is dit meestal het gevolg geweest van den aard der rechtszaken zelve. Dat dit aan de voorschriften der bestaande wetten te wijten is, kan men niet zoo gemakkelijk erkennen, althans in dit opzigt voor verbetering te maken vatbaar zijn. Dit punt zal bij de geheele of gedeeltelijke herziening van het Wetboek van Strafvordering aan opzettelijk onderzoek onderworpen kunnen worden.

Van gebrek aan dienstijver der regterlijke ambtenaren zijn bij de regering geene bewijzen voorgekomen, die dertalver tuschenkomen, voor zoverre die mogelijk is, noodig hebben gemaakt. Tegen zoodanige nalatigheid, waar zij bevonden mogt worden, biedt de wetgeving het hulpmiddel aan, en op de toepassing daarvan zal de aandacht gevestigd blijven.

§ 55. Het aangegeven middel om de ambtenaren, belast met het openbaar ministerie bij de kantongerechten, uit de opbrengst der boeten, in zaken van politie opgelegd wordende, eenige bezoldiging toe te leggen, heeft reeds de aandacht der regering vroeger tot zich getrokken, en zal, nadat er omtrent de bestemming aan die boeten te geven, welke thans aan de gemeentekassen vervallen, wat het beginsel betreft, zal zijn beslist, in gezette overweging kunnen worden genomen.

§ 59. Tot nadere toelichting omtrent de geraamde uitgaven van nieuwe gevangenissen, dient, dat de aanhoudende overbevolking in alle rijksgevangenissen, belangrijke werken aan derzelve gebouwen onvermijdelijk noodzakelijk heeft gemaakt, tot versterking en vergrooing der bestaande lokalen, waarvan de kosten aanzienlijk hooger zijn komen te staan, dan voorzien kon worden bij het stellen der aanmerking daarentrent, op pag. 17 der memorie van beantwoording van den 17den april 1854.

Voorts een soortgelijk nieuw gesticht te Appingedam zijn de plans en verdefte stukken genoegzaam afgewerkt, en zal de aanbesteding daarvan in den loop van dit jaar ook plaats kunnen hebben. Dit zal, gelijk men zich vleit, almede het geval zamen voor een nieuw huis van verzekering te Utrecht.

Departement van binnenlandsche zaken.

§ 65. Men heeft met genoegen gezien, dat ditmaal niet algemeen wordt gedeeld in de meening, dat er bij het departement van binnenlandsche zaken zou bestaan eene overdreven zucht tot centralisatie; die zucht bestaat werkelijk ook niet; men heeft dit bij de behandeling van vorige begrotingen herhaaldelijk verklaard en men meent te mogen verwachten, dat die verklaringen zullen worden geloofd, zoolang door aanhaling van daadzaken, bewijzen worden geleverd, van het tegendeel.

Dat onderscheidene wets-ontwerpen nog niet zijn aangebo-

den (en zulks mogt tevens strekken tot beantwoording, voor zoverre het departement van binnenlandsche zaken betreft, van hetgeen deswege is opgemerkt in § 10 der algemeene beschouwingen) is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de afwisseling van personen, die in den laatsten tijd met het bestuur van het departement van binnenlandsche zaken zijn belast geweest, maar levert geen grond op, om te twifelen aan de geschiktheid of den vereischten geest van voortvarendheid van de ambtenaren bij dat zoo veel omvattend departement.

Van de verschillende, het binnenlandsch bestuur betreffende wetten, in voormelde § 10 opgeteld, zullen die sub a. vermeld weldra, en dus nog in deze zitting, aan de be- raadslagingen der Staten-Generaal worden onderworpen.

§ 66. Ten aanzien van de beweerdte overdreven centralisatie, gedraagt men zich aan het gegeven antwoord bij de vorige paragraaf.

Overigens kan men niet erkennen, dat er eene strekking zou bestaan, om de magt en den werkring der gouverneurs verder uit te breiden, dan vereischt wordt tot het handhaven van eenheid in het bestuur der verschillende gewesten, in verband tot den aard onzer staats-instellingen, en dan overeen te brengen zoude zijn met de instructiën, welke de koning beoogd is aan voorgedesselfs commissarissen te geven, overeenkomstig artikel 135 der grondwet, tot de rigtige uitvoering der wetten en tot de waarneming van het belang van den lande en van de provincie. Ook te dezen opzichte worden geene bepaalde daadzaken aangevoerd, en vindt men zich alsoo in de onmogelijkheid, om de beweringen daarentrent te wederleggen.

Alleenlijk vermeent men te mogen vragen, of de weinige jaren geleden genomen maatregel, waarbij het tot dien tijd toe aan de gouverneurs opgedragen beheer der middelen van dezelve is afgenomen, niet een voldoende bewijs oplevert, dat er althans geene zucht tot uitbreiding van den werkring der gouverneurs bestaat?

De regering, voor zich zelve prijs stellende op openbaarheid, zal die, voor zoverre de wetten en verordeningen zulks toelaten, gaarne bevorderen bij gewestelijke en plaatselijke aangelegenheden, voor zoverre zij vermeent, dat dit bevorderlijk kan zijn tot het welbegrepen algemeen belang. Getuige hiervan is het onlangs genomen koninklijk besluit, waarbij is bepaald, dat de plaatselijke besturen voortaan, nadat de begrotingen van ontvangst en uitgaven voor hunne steden en gemeenten door gedeputeerde staten zullen zijn gearresteerd, die begrotingen openbaar zullen maken, door dezelve, gedurende eenen bekwaamen tijd op de plaatselijke secretariën ter visie te leggen, terwijl het aan die besturen vrij zal staan, door middel der dagbladen, of op zoodanige andere wijzen, als zij vermeenen mogten te behoeven, aan die begrotingen daarenboven nog meerdere openbaarheid te geven.

§ 72. De gouverneurs der provinciën zijn de eenige burgerlijke ambtenaren, aan welke het niet vrijstaat eene woning te kiezen, geveendredigd aan hun vermogen, of aan de behoeften van huisgezin, maar die ambtsshalve verplicht zijn, een door de regering aangewezen woonhuis te betrekken, het gebruik waarvan hun tegen eene waarde van f 1000 's jaars is toegerekend geworden.

Gelijk nu in de naburige staten de stofferingen der woningen van de gouverneurs of daarmede gelijkstaande ambtenaren en de kosten van onderhoud daarvan, geheel buiten hunne kosten, uit 's lands kas geschieden, zoude zulks met des te meer billijkheid in Nederland behooren te geschieden, naarmate de bezoldiging geringer is, welke aan die staats-ambtenaren alhier is toegelegd.

Intusschen zijn in de laatste jaren de kosten van onderhoud der stoffering van die woonhuizen, in de meeste provinciën, gevonden uit de fondsen der provinciale staten, althans aangewezen.

§ 73. Eenige algemeene opmerkingen der bestaande verordeningen en het verloop van het departement van binnenlandsche zaken, insgelijks zoo wenschelijk geacht, en maakt reeds sedert eenigen tijd een punt van overweging uit. Hiermede staat in een verband de uitbreiding, welke de werkring van den adviseur voor de zaken der malen en gewigten in het vorige jaar ondergaan heeft, door hem de jaarlijkse verificatie der standaards van de maten en gewigten, bij de ijkera in gebruik, zoo mede eene geregeldte inspectie der ijkantoren, op te dragen, ten einde daardoor, tevens met de punten die herziening en verbetering mogten behoeven, meer grondig bekend te worden en in de uitvoering der werkzaamheden van de ijk-beambten eenheid te verkrijgen.

Men kan intusschen niet toegeven, dat de inrigting te kostbaar zoude zijn. Van de schatkist worden met de daad daarvoor geene andere uitgaven gevorderd, dan die welke van tijd tot tijd tot verbetering van het materieel der ijkantoren noodzakelijk zijn; terwijl de bezoldigingen van al de ijkbeambten, die van voornemden adviseur daarentrent begrepen, kunnen geacht worden geheel te worden bestreden door de opbrengst der ijkloonen in de onderscheiden provinciën.

Indien het tarief der ijkloonen geoordeeld wordt voor de

handeldrijvende en neringdoende ingezetenen te hoog gesteld te zijn (waaromtrent echter bij het departement geene klagen bekend zijn), dan zou daaraan kunnen worden tegemoetgekomen door eene vermindering van het tarief, doch alsdan zoude, bij eene onvermijdelijke vermindering van opkomsten van het ijkloon en ongenoegzaamheid van hetzelfde om de kosten van het ijkwesen te dekken, hierin toch uit andere rijks-middelen moeten worden voorzien.

Het denkbeeld om het tarief der ijkloonen bij de wet te regelen, heeft reeds vroeger bij de regering een punt van opzettelijke overwegingen uitgemaakt, waarvan de uitslag is geweest het besluit, om deze aangelegenheid op haren tegenwoordigen voet te laten. En inderdaad, het valt moeilijk te ontkennen, dat de heffing van ijkloonen, evenmin als eene eigenlijke belasting, te beschouwen is als de heffing van tol-, brug- en sluisgeld, waarvan de tarieven echter steeds almede bij koninklijk besluit geregeld en niet bij de wet vastgesteld worden.

§ 90. De invoering van provinciale reglementen op het gebruik der wegen zou aan wezenlijke bezwaren onderhevig zijn; doch aan den wensch tot het invoeren van een algemeen reglement, of ten minste van zoodanige maatregelen, die geschikt zijn om de overtredingen voor te komen, zal men pogen te voldoen; deswege zijn ernstige overwegingen aangehangig, die men zich vleit dat spoedig, althans in den loop van dit jaar, tot stand gebracht zullen worden.

§ 92. Wat de aansluiting van den hier te lande bestaanden Rhijnspoorweg aan de Pruisische ijsbanen betreft, is het er verre af, dat daarentrent werkeloosheid zoude bestaan.

Over het juiste punt van aansluiting op de grenzen, is men zelfs bereids op het terrein van wederzijds overeenkomen en is deswege eene voorloopige overeenkomst aangegaan.

De Pruisische baan, die zich aan onzen weg zal aansluiten, zal van de Keulener-Minden-baan bij Oberhausen, leiden over Wesel en Emmerik tot onze grenzen. In den aanleg van dien weg, is door de Pruisische regering bewilligd, doch zonder dat aan de onderneming, welke zich voor dien aanleg heeft opgedaan, die voordeelen zijn toegekend, welke bij eene wet aan anderen zijn gegeven geworden; van daar dat zij waarschijnlijk in dezelfde omstandigheden verkeert, waarin zich de meeste der in de laatste jaren voorgenomen spoorweg-ondernemingen bevinden, en buiten staat is handen aan het werk te slaan; en hieraan, en niet aan andere redenen moet het worden toegeschreven dat de zaak, sedert het tijdstip door de kamer bedoeld, niet nog meer gevorderd is. Intusschen zijn van de zijde van de Pruisische regering onderhandelingen uitgelokt, nopens de punten, welke ter uitvoering dier onderneming tuschen de beide gouvernementen zullen behoeven te worden geregeld; deze onderhandelingen zullen in Pruisen, door tusschenkomst van commissarissen, van wederzijden te benoemen, worden gevoerd; dezertijds zijn daarvoor deskundigen bestemd; in dertelver benoeming was echter, ten gevolge van de omstandigheden, waarin zich de Pruisische onderneming, zoo als hiervoren is gezegd, scheen te bevinden, nog niet voorzien. Nu echter het hoofdbestuur van de Nederlandsche Rijn-spoorweg-maatschappij, blijkens een in druk verschenen verslag, in de buitengewone vergadering van deelhebbers, op den 28sten april jl. te Amsterdam gehouden, heeft verklaard de middelen te bezitten, om, is het nood, in de behoeften van gezegde onderneming te voorzien, en in die vergadering magtiging schijnt te hebben verkregen om die middelen daartoe op billijke voorwaarden dienstbaar te maken, zal van de zijde der regering binnen kort tot die benoeming worden overgegaan: de bepaling van het tijdstip, waarop de onderhandelingen zullen kunnen aanvangen, zal vervolgens alleen afhangen van de beschikking deswege door de Pruisische regering te nemen. (Vervolg hierna.)

Ingezonden stukken.

Staatkundig-financiële Beschouwingen. De Ooverijsselsche spoorweg.

I. De Rekening.
(Zie no. 28 en 29.)

Uit de aangehaalde daadzaken is gebleken, dat ook de Nederlandsche regering het groote voordeel erkend heeft, dat voor de ingezetenen van den lande, voor het algemeen, zoude voortspuiten uit de aanstelling van spoorwegen, dat men althans, zonder de nijverheid en den handel aan groot gevaar bloot te stellen, niet mocht achterblijven bij andere, naburige landen. Dan niet minder waar is het, dat, zoo het zich laat aanzien, de regering den aanleg aan eene der gewichtigste hoofd-linien geenszins heeft verzekerd door bepaalde overeenkomsten met soliede maatschappijen, maar afhankelijk heeft gemaakt van de wisselvalligheden der beurs, van de wisselvalligheden het eigenbelang der agiotours. Wij verzoeken, dat eene zeer goede bron te weten, dat de minister van financiën, twee jaren geleden, geene gunstige mee-

ning had van de algemeene gesteldheid der financiële aangelegenheden en zeer bezorgd was omtrent de uitkomsten van het buitensporig actiënspel in de voornaamste landen van Europa; dat hij, derhalve; allen mogelijken spoed heeft bijgezet aan de uitvoering der met de zoogenaamde monster-leening in verband gebrachte plannen van rente-vermindering van een voor naam gedeelte der staatschuld, en evenzeer het gunstige oogenblik trachtte waar te nemen niet tot concessie, maar tot definitieven verkoop der tachtig millioen gulden inschrijving in het grootboek der 2½ pCt. Belgische schuld. Door vriend en tegenstander wordt erkend, dat in dier voege voor het land ettelijke millioenen gulden gewonnen werden, welke, waren de in de kolommen van dit dagblad zoo hevig bestreden luchtige conversie-plannen van zijnen voorganger — den grooten financier van het entrepôt-dok — doorgegaan, ten voordeele van eenen buitenlandschen bankier in eene buitenlandsche maatschappij moeten gekomen zijn. Ja misschien is de heer VAN HALL de eenige staatsman in de wereld, die zich kan beroemen, in eene transactie met de financiële magt deze de eer en den voorvang van eene groote, schitterende operatie duur te hebben doen betalen. Maar zoo veel te grooter en treffender is de tegenstrijdigheid, dat, met betrekking tot den zoo gewigtigen Overijselschen spoorweg, juist zóó gehandeld werd, als ware men volkomen zeker geweest van de schitterendste toekomst der Europeesche geldmarkten. Men achtte den spoorweg allezins nuttig, ja noodzakelijk, en nam, evenwel, om de uitvoering er van te verzekeren, zelfs niet de gewone maatregelen van voorzorg, die bij geringe leverancien aan het rijk en aanbestedingen van allerlei aard hier en elders gebruikelijk zijn. Misschien zal men daartegen inbrengen, dat, krachtens artikel 12 der voorwaarden van concessie, de concessionarissen eene somma van vijfmaal honderd duizend gulden in Nederlandsche effecten bij den notaris CROMMELIN, te Amsterdam, moesten deponeren. Doch er zal, bij nader onderzoek, blijken, dat, ten gevolge van eene onbegrijpelijk slordige of wel verbaasend sluwe redactie, dit depôt geenen waarborg, hoegenaamd, voor de wezenlijke daarstelling van den spoorweg oplevert.

Het is waar, ook in Frankrijk is de definitieve daarstelling van eenige geconcessioneerde spoorwegen nog twijfelachtig. Hoe kon dit anders in dit zedenbedorvene, verbasterde land, waar nationaal belang, nationale welvaart, enz., veelal niet anders zijn dan schoone klanken, achter welke zich eigenbelang en baatzucht verschuilen? Wat mag degelijks van dien aard worden verwacht van het land, waar zelfs wetenschap en kunst artikelen zijn geworden van handel, waar de geleerde, de poëet de voortbrengselen van hunnen geest en van hun genie aan de markt brengen, gelijk de boer zijne boter en kaas, waar de schitterendste sterren der litteratuur en van het tooneel tevens gestadig schitteren voor de halie der regibanken, waar, negen van de tien, pairs of gedeputeerden trachten te worden, voornamelijk met het doel, in hunne gewigtige betrekkingen zich ambten en eereposten te verschaffen of te verrijken? In welk land, te welker tijd, was de algemeene corruptie zoo blijkbaar, zoo in tooglopend, zoo onloscheenbaar, dat zij door de gecorrupteerden-zelfen volmondig moest worden erkend? Welnu, zelfs in dat land, waar de spoorwegen vooral meesten strekken om zich eene meerderheid te bezorgen in den boezem des lichaams, wier hulp en medewerking men behoefde of om andere geheime voordeelen te verkrijgen, — zelfs daar werd aan geenen concessionaris, aan geene maatschappij eene onbelemmerde keuze gelaten, om al of niet eene spoorweg aan te leggen. De maatschappij voor den spoorweg van Parijs naar Lyon, bij voorbeeld, zal den weg bezwaarlijk voltoojen, zonder dat haar eenige wijziging in de voorwaarden wordt toegestaan, onder welke zij, na rijp beraad, de zaak heeft aanvaard, en, mag men geloof hebben aan de redenering van eenige Parijsche dagbladen, zoo heeft de regering geen middel van dwang jegens de maatschappij. Maar zoo veel is toch zeker, dat de laatste, in het geval van niet-voltoojing van den weg, de dertig millioenen franken verbeurt, in de schatkist gedeponceerd en voor de eerste werkzaamheden besteed. Drijft zij dan den spot met het gering voornitzigt, dat bij de vaststelling der voorwaarden van concessie voorzat, de spottendij kost haar althans de aardige som van dertig millioenen franken; hier te lande heeft men het om niet.

Er is intusschen eene verontschuldiging. Het gebeurt in Nederland zelden of nooit, dat tot eenig werk ten algemeenen nutte de concessie wordt aangevraagd en verkregen, dat de vereischte fondsen bijeengebracht en alle formaliteiten in acht genomen zijn,

en dat er evenwel geen gevolg aan de zaak wordt gegeven. De Nederlandsche natie kenmerkt zich eigenaardig door haren geest van volharding, door het standvastig, ja stoutmoedig ten uitvoer brengen van het eenmaal na rijp beraad vastgestelde. Dit is zoo waar, dat, eenige jaren geleden, op een oogenblik, toen de aandeelen in den geprojecteerden Amsterdam-Rotterdamse spoorweg ter beurze tegen 55, of, onder korting der nog te storten 50 pCt., tegen 5 pCt. (i. e. f 50 per aandeel) te koop waren, terwijl er van de reeds gestorle vijftig pCt nog omstreeks de helft (i. e. f 250 per aandeel in gereede penningen bij de maatschappij aanwezig was, een voorstel in de algemeene vergadering der aandeelhouders: om eene twee jaren vroeger ingediende aanvraag tot verlenging van den spoorweg, WAAROP NOG GEENE BESLISSING DOOR DE REGERING GENOMEN WAS, in te trekken en de aanwezige gelden aan de aandeelhouders terug te geven, weinig deeleneming vond. De bedoelde spoorweg is dan ook, niettegenstaande alle bezwaren volaandigd en wordt, een nieuw blijk van Hollandse standvastigheid, thans over deszelfs geheele uitgestrektheid bereden. — Had niet bij eene onderneming, waarvan in eene zekere mate de welvaart van drie provinciën afhangt, evenwel, buiten het loffelijk bekende nationale karakter, ook dat der bijzondere personen, met welke men onderhandelde, behooren te worden in aanmerking genomen? En zoude men niet, bij eenige informatie ter beurze van Amsterdam, spoedig hebben in ervaring gebragt, dat al de leeningen en maatschappijen, aan wier hoofd zich de voornaamste der beide concessionarissen zoo al had geplaatst, of niet tot stand gebragt werden, of spoedig te niet gingen, in allen gevallen ontzettende verliezen der deelnemers ten gevolge hadden? Wie kent niet de treurige geschiedenis der certificaten van vier of vijf pCt. Spaansche vules en vooral van het coupon van oktober 1836, waarvan eerst volgens de statuten de betaling bij een der voornaamste cassiers aangekondigd, doch naderhand gestaakt werd en, daar zich niemand de zaak aantrok, ook gestaakt bleef? Wie heeft niet van de aandeelen in de Belgische bank en hun deerniswaardig lot gehoord, voorts van de zoogenaamde aandeelen kansbiljetten, droeviger gedachtenise, en vooral van de beruchte Gallo-Russes of Russisch-Fransche aandeelen, deze laatste, ten spijte van eene van wege het bestuur aan de pilaren des beurs aangeplakte ernstige waarschuwing, te Amsterdam in den handel gebragt en eenige jaren later bij gewijde van de regibank te Brussel als onwettige onderneming te niet gedaan? — Het komt er hier niets op aan, of de bewering al dan niet gegrond is, dat de bedoelde door de regering begunstigde concessionaris een aanzienlijk gedeelte van zijn colossaal vermogen bij en door het te niet gaan van alle voornoemde effecten verworven heeft. In den boezem der Cortes te Madrid moge men zich gedurende eene geheele zitting met het onderzoek bezig houden, hoe de heer SALAMANCA toch aan zoo groot een vermogen is gekomen; in Nederland laat men den bijzonderen persoon ongemeoid, zoelang hij zich binnen de grenzen der wet houdt; en geene wet verbiedt, zich op leeningen en maatschappijen toe te leggen, die — in tegenstelling der in Nederland genocieerde, grootendsels uit de verledene eeuw afkomstige Russische, Oostenrijksche, Deensche negociatiën enz. reeds in de kindertjaren sterfen of doodgeboren ter wereld komen. Maar dit zal niet kunnen worden ontkend, dat bij hoogstgewigtige onbedruiningen ten algemeenen nutte wel degelijk door de regering, op de bedoelingen en de opebare antecedenten der personen behoort, gelet te worden, van welke men de welvaart van eenige provinciën doet ophangen. Hoe hatelijk het moge zijn, namen aan te halen, kunnen wij ons evenwel niet onthouden, hier te vragen: Zoude men niet ter beurze van Amsterdam, die vooral in financiële aangelegenheden meer beteekent, dan men in het vorstelijke 's Hage schijnt te bevroeden, onbepaald vertrouwen gesteld hebben, zoo niet in het winstgevende, dan toch in het ernstig-gemeende, in het degelijke der onderneming, indien een HORN, een CROMMELIN, een BERING, een REID INVIC aan het hoofd derselve geplaatst waren geweest? Maar neen, men kende het hooge gewigt der onderneming, men wist, dat alleen de waarden van den grondpandem in de provinciën Gelderland, Overijssel en Drenthe eene verhoging van ten minste tien of vijftien millioen gulden door den aanleg van den spoorweg zouden ondergaan; dat de nijverheid in deze streken nog veel meer daarbij zoude winnen; men was niet zoo onnoozel om niet te weten, dat de concessie op het oogenblik, toen zij om niets werd gegeven, in de oogen van het spoorweg-publiek, eene geldswaarde had van ten minste een half millioen gulden. Dit alles en nog meer dan dit wist men en men vond evenwel goed, tot concessionarissen te kiezen niet huizen, gelijk de genoemden, wier naam eenich voldoende waarborg voor de uitvoering opleverde, maar voodantige, als vermoedelijk de uitvoering voornamelijk van de beursprijzen zouden doen afhangen. De geheime redanen hier voorkeur, te onderzoeken, laten wij aan anderen over. Wij hebben ons voorgesteld, in den loop dezer beschouwingen slechts de openbare handelingen der personen en lichamen ter toets te brengen, onder welke de raad van administratie der onderhavige maatschappij natuurlijk eene voornaamste plaats bekleedt. Zijne hooge belangstelling in de publieke welvaart is wel waardig, eenigzins uitvoerig te worden besproken. En zoo zal voor den onpartijdigen en denkenden lezer zich mis-

schien allengs eene bijdrage ontwikkelen tot de kennis der zeden van onzen tijd, ook in ons dierbaar Nederland; eene bijdrage, die tevens op nieuw zal bewijzen, dat het steeds en overal het goadhartige publiek is, dat voor de zwakheden en luimen der zoogenaamde groote heeren boet en bloedt.

X. X.

Advertentien.

+++ Bij brieven van meerderjarig-verklaring
+ door den Hoogen Raad der Nederlanden,
+ op den 14den mei 1847, verleend, goedge-
keurd bij koninklijk besluit van den 23sten Mei 1847
No. 80, en geregistreerd te 's Gravenhage den 9den
Junij daaraanvolgende, zijn aan HENDRIK FREDERIK
KAREL VAN OVERVELDT, sergeant
volontair bij de Infanterie, in garnizoen te Maas-
tricht, reptens gedomicilieerd te Arnhem, gegeven
al de REGTEN bij de wet aan meerderjarigen toe-
gekend, behoudens de bepaling van artikel 478 van
het Burgerlijk Wetboek.
Geschiedende hieran openbare aankondiging ter
voldoening aan artikel 486 van hetzelfde Wetboek.
's Gravenhage, den 11den Junij 1847.

CLANT,
Procureur bij den Hoogen Raad.

TENTOONSTELLING
TE UTRECHT.

De Commissie voor de Utrechtsche Tentoonstelling van Voorwerpen van Inlandsche Nijverheid en Kunst brengt ter kennis van een ieder, die daarin belang mogt stellen, dat de Loten voor de Loterij van voorwerpen van genoemde Tentoonstelling afkomstig welke laatste op den 15den dezer zal opengesteld worden, tegen den prijs van f 3.00 het lot, te verkrijgen zijn te Utrecht bij de navolgende Heeren Leden der Commissie.

Mr. R. VAN DE POLLE, G. C. C. J. Baron VAN
OLDENEN VAN SANDENBURG, Mr. P.
A. BEELAERTS VAN OOSTERWIJK, Mr.
J. HINLOPEN, E. C. U. VAN DOORN, Dr.
J. J. BURGERHOUDT, Dr. P. J. I. VRO-
LTK, Dr. P. H. J. WELLENBERGH, alsmede
in het Gebouw voor de Tentoonstelling op de Maria-
Plaats.

Te Amsterdam bij den Heer Mr. W. J. G. VAN
HASSELT.
Te Arnhem bij den Heer Mr. L. J. A. VAN
ECK.
Te Assen bij den Heer Mr. L. OLDENHUIS
GRATAMA.
Te 's Gravenhage bij den Heer Mr. W. WIJ-
MAENDTS.
Te 's Gravenhage bij den Heer Mr. C. VAN DER
GOES.
Te Groningen bij den Heer Dr. G. A. STRA-
TINGH.
Te Haarlem bij den Heer K. KAAN.
Te Leiden bij den Heer S. VAN DER PAAUW.
Te Alkmaar bij den Heer J. G. A. VER-
HOEFF.
Te Rotterdam bij den Heer Mr. D. R. GEVERS
DEIJNOOT.

Utrecht, 13 Junij 1847
Namens de Commissie voornoemd
P. H. J. WELLENBERGH.
Secretaris.

+++ De Ondergeteekende heeft de eer te be-
+++ rigten, dat hij van Parijs ontvangen heeft
+++ nieuwe ZOMERDOEKEN en ZOMER-SCHAL-
LONGS, ECHARPES en eene fraaie collectie BRO-
DERIES en meerdere ARTIKELLEN, tot zeer billijke
prijzen.

Arnhem, 14 Junij 1847.
J. BENJAMINS.

 Rijn-Stoomboot-vaart
KEULSCHE-MAATSCHAPPIJ

DAGELIJSCHER BYNST
Van Arnhem direct naar Keulen, Mainz,
Mannheim, Straatsburg en tusschen ge-
legen plaatsen.

Vertrek van Arnhem, des morgens ten 6 ure, of
nog denzelfden avond te Keulen aan te komen.
Aankomst te Arnhem des avonds ten 6 ure, in
correspondentie met den laatsten Spoortrain naar
Amsterdam.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den on-
dergeteekende te Arnhem, bij de Factorij van den
Nederlandschen Rijn-Spoorweg te Amsterdam, en
door geheel het Rijk, aan de Kantoren van de
Algemeene Expeditie-Maatschappij (JONKER) met
welker Diligence-Diensten deze Vaart in onmiddellijk
verband staat.

H. BUDE, G. J. ZN.

Waterhoogte te Arnhem.
Den 14 Juni 2 El 2 Palm 3 Duim; gew. O. D. gev. 3 D.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker